

VLAANDEREN - NEDERLAND 1-1

samenwerking Fonds Podiumkunsten Nederland en Krokusfestival Vlaanderen

De titel waaronder we deze gesprekstafels aangekondigd hebben, namelijk Vlaanderen-Nederland 1-1, is geen toeval. Los van Vlaamse ideologisch-politieke interpretaties, die hier verder van geen nut noch belang zijn, wijst hij op een verbinding tussen een regio en een land. Toevallig, of niet, hebben ze heel wat gemeen, of dat denken ze toch, bijvoorbeeld de taal. Maar is dat zo en als dat zo is, is dat dan voldoende om van gemeenschappelijkheid te praten in zoveel zaken als daar zijn kunst en cultuur? Of is het precies het verschil, het andere aan de andere kant van de grens die het boeiend maakt? In elk geval, als ik de grens oversteeek richting Maastricht, dan zie en voel ik dat ik in het buitenland ben. Maar als ik in Utrecht of godbetert Amsterdam kom, dan voel ik me nog veel meer in het buitenland. Hoewel dat ook weer mee valt als ik in New Delhi of Dakar ben... Bovendien, merkte u het al op, het is 1-1 in de wedstrijd.

Toen ik mijn eerste stappen zette in dit landschap, toen bestond er nog een jeugdtheaterfestival in Den Bosch waar de hele familie genereus samenhokte, verenigd in de overtuiging (of was het idealisme, onbevraagd idealisme) dat we er samen nog meer en beter van konden maken.

Die plek van heil en zegen schommelde later wat heen en weer, dook eens op in Utrecht en dan weer in Antwerpen en het werd allemaal wat minder spitant. Maar er was 'Vuurtoren', een subsidieregeling om grensoverschrijdend te werken. Ondertussen had de Nederlandse suprematie van de jaren 90 wat plaats geruimd voor een strakke opkomst van het Vlaamse jeugdtheater dat alsmaar eigenzinniger en artistiek werd. Een evolutie die de + in de leeftijdsaanduidingen katapulteerde.

En zo kabbelden we verder, spreidden wat voorstellingen aan deze en gene kant van de grens, zetten af en toe een coproductie op en werden blind voor de veranderingen die op til waren. Zoals daar zijn existentiële crisissen. Nederland en Vlaanderen hebben er beide kennis mee gemaakt. Telkens volgt dan de voorspelbare reactie 'eigen kunstenaars eerst', dus even, terecht, noodgedwongen, noodzakelijk,

vanzelfsprekend, de blik op het eigen veld laten rusten. Als er dan nog een pandemie voorbij dondert, dan wordt deze introverte blik nog intenser.

De laatste jaren is er een alsmaar groter wordende 'afstand' ontstaan tussen de werkvelden binnen de jeugdpodiumkunsten in Vlaanderen en Nederland. Vlaamse en Nederlandse makers delen een taal maar lijken elkaars werk niet meer te zien en te volgen en creëren steeds minder samen (op een enkele uitzondering na). Besparingen aan beide kanten van de grens en de pandemie hebben zeker bijgedragen tot die vergrote afstand. Ook is in Vlaanderen zowel als in Nederland een denkoefening aan de gang over de toekomst van het bestel en het landschap. Ondertussen gaan ongetoetste ideeën en clichés de ronde en is de focus meer en meer komen te liggen op verschillen en/of gemeente verschillen.

Toegegeven, de *scenes* in beide landen vertonen ook verschillen (gelukkig maar):

- de economische realiteit tussen beide verschilt, dus ook de plaats van vrijetijdsbesteding en theaterbezoek
- de werking van schouwburgen is anders dan die van cultuurcentra
- de werking school-cultuur kent een andere aanpak
- de subsidiekanalen en -methodologie zijn anders
- de opleidingen en het landschap zelf zijn anders opgebouwd

In concreto is een dubbele afstand aan het werk (en die versterken elkaar uiteraard)

- productie, artistieke uitwisseling, creatie, onderzoek = makers
- spreiding = programmeurs

Tijdens het Krokusfestival werken FPK en Krokus samen om (1) een artistiek uitwisselingslab op te zetten voor makers en (2) programmeurs en makers uit te nodigen na te denken over de moeilijkheden/uitdagingen/onmogelijkheden, over de mogelijkheden/meerwaarde en over van het eerste naar het tweede te verschuiven op vlak van (co-)productie, talentontwikkeling en spreiding/presentatie.

Gerhard Verfaillie

in het kader van de gesprekstafels 'Vlaanderen-Nederland 1-1'

Krokusfestival, ma 03.03.2025